

สารบัญ

บทนำ

ปริศนาแห่งโรเซโต

“คนเหล่านี้ล้มตายด้วยความชรา...ก็เท่านั้นเอง” 9

Part One

โอกาส

บทที่หนึ่ง

ปรากฏการณ์แมทริว

“ด้วยว่าผู้ใดมีอยู่แล้ว จะเพิ่มเติมให้คนผู้นั้นจนมีเหลือเพื่อ
แต่ผู้ที่ไม่มียังนั้น จะต้องถูกแย่งชิงไปแม้ว่าเขามีอยู่เพียงเท่านั้น”

– usswแมทริว 25:29 21

บทที่สอง

กฎ 10,000 ชั่วโมง

“ในอัมบูร์กนั้น เราต้องเล่นกันนานถึง 8 ชั่วโมง” 45

บทที่สาม

ปัญหาของอัจฉริยะบุคคล ภาค 1

“การได้รู้ไอคิวของเด็กชายคนหนึ่งแคบไม่มีประโยชน์เลย
ถ้าคุณเผชิญหน้ากับเด็กชายกลุ่มหนึ่ง
ซึ่งล้วนชาญฉลาดเหมือนกันหมด” 83

บทที่สี่

ปัญหาของอัจฉริยะบุคคล ภาค 2

“หลังจากการหาร้อยอย่างยืดยาวนาน
ทุกฝ่ายเห็นพ้องกันว่าโรเบิร์ตจะต้องถูกภาคทัณฑ์” 109

บทที่ห้า

บทเรียนสามข้อของโจ ฟลอม

“แมรีเก็บเงินไป 25 เซนต์” 137

Part Two

มรดก

บทที่หก

เมืองฮาร์แลน รัฐเคนทักกี

“ตายอย่างลูกผู้ชาย เหมือนพี่น้องของแก!” 189

บทที่เจ็ด

ทฤษฎีชาติพันธุ์กับ โศกนาฏกรรมเครื่องบินตก

“ถ้าปต้นครับ เรดาร์ตรวจอากาศช่วยเราได้มากเลย” 209

บทที่แปด

นาข้าวและ การสอบคณิตศาสตร์

“ไม่มีใครที่ตื่นแต่เช้าตรู่ 360 วันต่อปี
แล้วทำให้ครอบครัวของตัวเองร่ำรวยขึ้นมาไม่ได้” 263

บทที่เก้า
การยอมอดเปรี้ยวไว้กินหวาน
ของมารีตา

“ทุกวันนี้เพื่อนของหนูมาจากคิปปิงแฮมเดเลย” 291

บทส่งท้าย
เรื่องราวจากจามาเกา

“ถ้าคนผิวสีให้กำเนิดลูกหลาน
เด็กเหล่านั้นก็จะเป็นทาสอีกต่อไป” 313

ประวัติผู้เขียน 331

ปริศนาแห่งโรเซโต

“คนเหล่านี้ล้มตายด้วยความชรา...
ก็เท่านั้นเอง”

ตัวแปลกแยก (outlier) คำนาม

- 1 บางสิ่งซึ่งอยู่ในตำแหน่งที่แยกตัวออกมา หรือถูกจัดให้อยู่ในประเภทที่ต่างจากองค์รวมอย่างสิ้นเชิง
- 2 จุดสังเกตทางสถิติที่มีค่าโดดเด่นออกไปจากข้อมูลตัวอื่นๆ ที่เก็บตัวอย่างมา

1.

โรเซโต วาลพอร์โทเร ตั้งอยู่ห่างจากกรุงโรมไปทางตะวันออกเฉียงใต้ประมาณ 100 ไมล์ บริเวณตีนเขาอะเพนนิเนในจังหวัดฟอกเจียของประเทศอิตาลี เมืองแห่งนี้มีลักษณะคล้ายกับหมู่บ้านยุคกลาง สร้างขึ้นล้อมรอบจัตุรัสขนาดใหญ่ที่ตั้งอยู่ใจกลางเมือง สิ่งที่ตั้งตระหง่านประจันหน้ากับจัตุรัสคือ ปาลาซโซ มาร์เคซาเล ปราสาทของตระกูลซาจเซ ซึ่งเคยเป็นเจ้าของที่ดินผู้ยิ่งใหญ่ในบริเวณนั้น ทางลอดซุ้มด้านหนึ่งของปราสาทนำไปสู่โบสถ์มาดอนนา เดล คาร์มีเน ซึ่งแปลความได้ว่า สตรีแห่งเทือกเขา

คาร์มีนของเรา บันไดหินแคบๆ ทอดขึ้นไปตามไหล่เขา ขนาบข้างด้วย บ้านหินสองชั้นหลังคามุงกระเบื้องสีแดงที่กระจุกตัวกันอย่างหนาแน่น

ตลอดระยะเวลาหลายร้อยปีที่ผ่านมา ชาวเมืองโรเซโตทำงานที่เหมือง หินอ่อนในแถบเทือกเขาซึ่งรายล้อมอยู่รอบเมือง หรือไม่กี่ทำการเพาะปลูก บริเวณหุบเขาเบื้องล่างที่ลดหลั่นกันเป็นขั้นบันได พวกเขาเดินลงจากภูเขา เป็นระยะทาง 4-5 ไมล์ในตอนเช้า จากนั้นก็เดินทางไกลกลับขึ้นเขาในยาม ค่ำคืน ชีวิตลำบากยากเข็ญอย่างเหลือแสน ชาวเมืองมีฐานะยากจนสุดขีด และแทบไม่มีใครอ่านหนังสือออก...ไม่มีชาวเมืองคนไหนมองเห็นแสงสว่าง ในการยกระดับฐานะทางการเงินของตนเองให้ดีขึ้นเลย...จนกระทั่งถึง ปลายศตวรรษที่ 19 เมื่อมีกระแสข่าวลือข่ามมหาสมุทรมาถึงเมืองโรเซโต เกี่ยวกับดินแดนที่มอบโอกาสให้ทุกคนได้สร้างฐานะขึ้นมา

ในเดือนมกราคมปี 1882 ชาวเมืองโรเซโต 11 คน ประกอบด้วย ผู้ชาย 10 คน และเด็กผู้ชายอีก 1 คน แล่นเรือไปยังนครนิวยอร์ก ค่าคืน แรกบนผืนทวีปอเมริกา พวกเขาต้องนอนบนพื้นโรงแรมขนาดเล็กแห่งหนึ่ง บริเวณถนนมัลเบอร์รี่ในย่านลิตเติล อิตาลี ของเกาะแมนฮัตตัน จากนั้น พวกเขาก็ออกเดินทางไปยังทิศตะวันตก และได้งานทำที่เหมืองหินกาบ แห่งหนึ่งซึ่งห่างจากเมืองเบงเกอร์ รัฐเพนซิลเวเนีย ไปทางตะวันตก 90 ไมล์ อีกหนึ่งปีให้หลัง ชาวเมืองโรเซโตอีก 15 คนก็ออกเดินทางจากอิตาลีมายัง สหรัฐอเมริกา และก็มีหลายคนที่ไม่ลงเอยที่เมืองเบงเกอร์เช่นกัน โดย ทำงานในเหมืองแห่งเดียวกับเพื่อนร่วมชาติที่เดินทางมาถึงก่อนหน้านี้ ผู้อพยพเหล่านี้ส่งข่าวคราวเกี่ยวกับโอกาสที่ได้รับจากโลกใหม่กลับไปยัง เมืองโรเซโตในอิตาลี ไม่ช้าชาวเมืองโรเซโตก็กลุ่มแล้วกลุ่มเล่าก็พากัน เก็บกระเป๋ามุ่งหน้าสู่เพนซิลเวเนีย จนกระทั่งการอพยพอย่างกะปริดกะปรอย ในช่วงเริ่มต้นแปรเปลี่ยนเป็นการไหลบ่าของฝูงชน โดยในปี 1894 เพียง ปีเดียว มีชาวเมืองโรเซโตขอทำหนังสือเดินทางไปยังสหรัฐอเมริกาประมาณ

12,000 คน ปล่อยให้ท้องถนนในหมู่บ้านเดิมของตัวเองถูกทิ้งไว้รกร้างว่างเปล่า

บรรดาผู้อพยพจากเมืองโรเซโตในอิตาลีเริ่มซื้อที่ดินบนเทือกเขาที่เต็มไปด้วยหิน ซึ่งเชื่อมต่อกับเมืองเบงเกอร์ด้วยเส้นทางเกวียนแคบๆ และสูงชัน พวกเขาสร้างบ้านหินสองชั้นสูงหลังคาด้วยหินกาบ กระจุกตัวอยู่ใกล้ๆ กันบนถนนสายแคบที่พาดไปตามไหล่เขา แคมป์สร้างโบสถ์หลังหนึ่งและตั้งชื่อว่า อาวร์ เลดี ออฟ เม้าท์ คาร์เมล (Our Lady of Mount Carmel) รวมทั้งตั้งชื่อถนนสายหลักซึ่งเป็นที่ตั้งของโบสถ์แห่งนี้ว่า การ์ริบาลดี อะเวนิว (Garibaldi Avenue) ตามชื่อของวีรบุรุษผู้รวบรวมประเทศอิตาลีเข้าด้วยกัน โดยในช่วงแรกเริ่มนั้น พวกเขาเรียกเมืองของตัวเองว่า นิว อิตาลี แต่ในเวลาไม่นานก็เปลี่ยนชื่อเป็น โรเซโต ซึ่งดูแล้วเหมาะสมมากกว่า เพราะชาวเมืองเกือบทุกคนล้วนอพยพมาจากหมู่บ้านแห่งเดียวกันในอิตาลี

ในปี 1896 พาสกาล เดอ นิสโก บาทหลวงหนุ่มผู้เปี่ยมไปด้วยความกระตือรือร้น ได้เข้าดูแลโบสถ์อ่าวร์ เลดี ออฟ เม้าท์ คาร์เมล โดย เดอ นิสโก ได้ก่อตั้งชุมชนทางจิตวิญญาณขึ้นมาและได้จัดงานเทศกาลต่างๆ ทำนส่งเสริมให้ชาวเมืองแผ้วถางที่ดิน แล้วเริ่มปลูกหัวหอม ถั่ว มันฝรั่ง แดง และผลไม้ต่างๆ บนสนามที่ทอดยาวอยู่ตรงหลังบ้านของพวกเขาเอง ทำนได้แจกจ่ายเมล็ดพันธุ์พืชให้กับชาวเมือง จากนั้นทั้งเมืองก็เริ่มมีชีวิตชีวา ชาวเมืองโรเซโตเริ่มเลี้ยงหมูในสวนหลังบ้านและปลูกองุ่นไว้สำหรับผลิตไวน์ภายในครอบครัว อีกทั้งยังมีการสร้างโรงเรียนสวนสาธารณะ สำนักนางชี และสุสาน นอกจากนี้ยังมีการเปิดร้านขายของชำ ร้านขนมปัง ร้านอาหาร และร้านเหล้าตามถนนการ์ริบาลดี อะเวนิว โรงงานกว่า 12 แห่งถือกำเนิดขึ้นเพื่อผลิตเสื้อผ้าผู้หญิงสำหรับธุรกิจเครื่องนุ่งห่ม เมืองเบงเกอร์ที่อยู่ใกล้เคียงมีชาวเวลส์และชาวอังกฤษอาศัยอยู่เป็นส่วนใหญ่ ส่วนอีกเมืองที่อยู่ถัดไปเต็มไปด้วยชาวเยอรมัน

นั่นเท่ากับว่า เมืองโรเซโตจะถูกสงวนไว้สำหรับชาวโรเซโตเท่านั้น (เพราะสมัยนั้นชาวอังกฤษ เยอรมัน และอิตาลีมีความสัมพันธ์ที่ไม่สู้ดีนัก) หลังจากผ่านพ้นปี 1900 มาได้ 20-30 ปี ถ้าคุณเดินเตร็ดเตร่ไปตามท้องถนนของเมืองโรเซโต รัฐเพนซิลเวเนีย คุณจะไต่ยิ่นแต่ภาษาอิตาลีเท่านั้น และไม่ใช้ภาษาอิตาลีที่ต่างๆ ไปเสียด้วย แต่เป็นสำเนียงแบบชาวเมืองฟอกเจียทางตอนใต้ของอิตาลี เรียกได้ว่าเหมือนชาวเมืองโรเซโตในอิตาลีแบบไม่ผิดเพี้ยน เมืองโรเซโต รัฐเพนซิลเวเนีย เป็นโลกส่วนตัวใบเล็กๆ ที่พึ่งพาตัวเองโดยที่แทบไม่รู้จักรัฐของสังคมภายนอกเลย และมันก็น่าจะอยู่ในสภาพเช่นนั้นต่อไป ถ้าไม่มีผู้ชายที่ชื่อสจ๊วต วูลฟ์

วูลฟ์ประกอบอาชีพแพทย์ เขาศึกษาเรื่องการย่อยอาหารและกระเพาะอาหาร และสอนหนังสืออยู่ที่โรงเรียนแพทย์ของมหาวิทยาลัยโอคลาโฮมา เขาใช้เวลาในช่วงฤดูร้อนอยู่ที่ฟาร์มแห่งหนึ่งในรัฐเพนซิลเวเนีย ซึ่งอยู่ไม่ไกลจากเมืองโรเซโตมากนัก แต่ความใกล้นี้ก็แทบไม่มีผลอะไรเลย เพราะโรเซโตมีความเป็นโลกส่วนตัวสูงมากจนคุณสามารถอาศัยอยู่ในเมืองข้างๆ ได้โดยที่แทบไม่รู้จักรัฐนี้เลย “มีอยู่ครั้งหนึ่งที่เราขึ้นไปบนนั้นในช่วงหน้าร้อน น่าจะประมาณปลายทศวรรษ 1950 ผมได้รับเชิญไปพูดให้ชมรมแพทย์ท้องถิ่นฟัง” วูลฟ์ให้สัมภาษณ์หลังจากนั้นหลายปี “หลังจากผมบรรยายเสร็จ แพทย์ท้องถิ่นคนหนึ่งก็ชวนให้ผมดื่มเบียร์ต่อ ระยะเวลาที่เราดื่มกันอยู่ เขาก็พูดขึ้นมาว่า ‘รู้ไหมครับ ผมเป็นหมอมมา 17 ปี มีคนไข้มาจากทั่วทุกสารทิศ แต่ผมแทบไม่เคยเจอชาวเมืองโรเซโตที่มีอายุต่ำกว่า 65 ปีเป็นโรคหัวใจเลย’ ”

วูลฟ์นั่งขิงตะลึงงัน ตอนนั้นเป็นช่วงทศวรรษ 1950 หลายปีก่อนที่จะมียาลดระดับคอเลสเตอรอลและการตรวจวินิจฉัยอย่างเข้มข้นเพื่อป้องกันโรคหัวใจ ภาวะหัวใจวายถือเป็นโรคร้ายที่ลุกลามไปทั่วประเทศและเป็นสาเหตุสำคัญของการเสียชีวิตในหมู่ผู้ชายที่มีอายุต่ำกว่า 65 ปี

พุดง่าย ๆ ก็คือ เป็นไปไม่ได้เลยที่ใครก็ตามซึ่งเป็นหมอมจะไม่เคยพบผู้ป่วยโรคหัวใจเลย

วูล์ฟจึงตัดสินใจสืบหาความจริง เขาขอความช่วยเหลือจากนักศึกษาและเพื่อนร่วมงานบางส่วนที่มหาวิทยาลัย พวกเขาได้รวบรวมใบมรณบัตรของชาวเมืองย้อนหลังไปนานที่สุดเท่าที่จะทำได้ จากนั้นจึงวิเคราะห์บันทึกของแพทย์ ค้นหาประวัติการรักษาพยาบาล และสร้างแผนผังลำดับเครือญาติขึ้นมา “พวกเรายุ่งกันมากเลยทีเดียว” วูล์ฟเล่า “เราตัดสินใจที่จะทำการศึกษาระดับต้น โดยเริ่มตั้งแต่ปี 1961 เป็นต้นมา นายกเทศมนตรีบอกว่า ‘พี่สาวและน้องสาวทุกคนของผมจะช่วยให้คุณอย่างเต็มที่’ เรามีพี่สาวและน้องสาว 4 คน เขายังบอกด้วยว่า ‘คุณจะใช้ห้องประชุมสภาของเราก็ได้’ ผมถามว่า ‘แล้วพวกคุณจะไปประชุมกันที่ไหนครับ’ เขาบอกว่า ‘เราเลื่อนประชุมไปสักระยะหนึ่งก็ได้’ บรรดาสุภาพสตรีจะนำอาหารเที่ยงมาให้เรากิน เรามีซุ้มเล็กๆ ไว้สำหรับเก็บตัวอย่างเลือดและตรวจคลื่นไฟฟ้าหัวใจ เราอยู่ที่นั่นนาน 4 สัปดาห์ จากนั้นผมก็พูดคุยกับพวกเจ้าหน้าที่ พวกเขาอนุญาตให้เราใช้โรงเรียนในช่วงปิดเทอมภาคฤดูร้อนเราก็เลยเชิญประชากรทั้งเมืองมาทดสอบ”

ผลที่ได้น่าประหลาดใจมาก นั่นคือ แทบไม่มีชาวเมืองโรเซโดที่มีอายุต่ำกว่า 55 ปีเสียชีวิตจากอาการหัวใจวายหรือมีสัญญาณบ่งบอกว่า เป็นโรคหัวใจเลย ขณะที่ผู้ชายอายุมากกว่า 65 ปีในเมืองโรเซโดก็มีอัตราการเสียชีวิตด้วยโรคหัวใจต่ำกว่าค่าเฉลี่ยในภาพรวมของประเทศถึงครึ่งหนึ่ง อันที่จริงแล้ว อัตราการเสียชีวิตจากทุกสาเหตุของชาวเมืองโรเซโดนั้นต่ำกว่าที่คาดการณ์ไว้ถึง 30-35 เปอร์เซ็นต์

วูล์ฟได้นำเพื่อนอีกคนหนึ่งซึ่งเป็นนักสังคมวิทยาจากมหาวิทยาลัยโอคลาโฮมาที่ชื่อจอห์น บรูน มาช่วยงาน “ผมจ้างนักศึกษาแพทย์รวมทั้งนักศึกษาระดับปริญญาโทและเอกสาขาสังคมวิทยามาเป็นผู้สัมภาษณ์

เราเดินไปเคาะประตูบ้านในเมืองโรเซโตทีละหลังเพื่อพูดคุยกับทุกคนที่มีอายุ 21 ปีขึ้นไป” บรูห์นรำลึกถึงความหลัง เรื่องราวทั้งหมดนี้เกิดขึ้นมานานกว่า 50 ปีแล้ว แต่ก็ยังมีความรู้สึกตื่นเต้นแฝงอยู่ในน้ำเสียงของบรูห์น ขณะที่เขาบรรยายว่าได้ค้นพบอะไรบ้าง “ที่นั่นไม่มีใครฆ่าตัวตาย ไม่มีใครติดเหล้า ไม่มีใครติดยาเสพติด และแทบไม่มีใครก่ออาชญากรรมเลย รวมทั้งไม่มีใครขอรับสวัสดิการจากรัฐด้วย จากนั้นเราจึงไปศึกษาโรคแผลในกระเพาะอาหาร ปรากฏว่าไม่มีใครเป็นโรคนี้เช่นกัน ดูเหมือนคนเหล่านี้จะล้มตายด้วยความชราเพียงอย่างเดียวเท่านั้น”

วิชาชีพของวูลฟ์มีคำศัพท์สำหรับเรียกสถานที่อย่างเมืองโรเซโต ซึ่งอยู่นอกเหนือประสบการณ์ที่เราได้สัมผัสอยู่ทุกเมื่อเชื่อกัน...และอยู่นอกเหนือกฎเกณฑ์ปกติทั่วไป โดยจะขนานนามเมืองโรเซโตว่าเป็น *ตัวแปลกแยก (outlier)*

2.

ความคิดแรกที่แวบเข้ามาในหัววูลฟ์ก็คือ ชาวเมืองโรเซโตคงรับเอาธรรมเนียมปฏิบัติทางด้านโภชนาการบางอย่างมาจากโลกใบเก่า ซึ่งช่วยให้พวกเขามีสุขภาพแข็งแรงกว่าชาวอเมริกันคนอื่นๆ แต่เขาก็ตระหนักในเวลาไม่นานว่าไม่ใช่อย่างที่คิด ชาวเมืองโรเซโตที่นี่ทำอาหารด้วยน้ำมันหมูแทนที่จะใช้น้ำมันมะกอกที่ติดสุขภาพมากกว่าเหมือนอย่างที่เคยใช้สมัยอยู่อิตาลี พิซซ่าในอิตาลีมีแป้งบางกรอบ โดยใส่เกลือ น้ำมัน และอาจโรยหน้าด้วยมะเขือเทศ ปลาแอนโชวี หรือหัวหอม แต่พิซซ่าในเพนซิลเวเนียจะเป็นแป้งหนาโรยหน้าด้วยไส้กรอก เปปเปอร์โรนี ซาลามี แฮม และบางครั้งอาจโปะไข่ลงไปด้วย ส่วนของหวานอย่างบิสกอตติและทาราลลีที่เคยสงวน

ไว้สำหรับเทศกาลคริสต์มาสและอีสเตอร์โดยเฉพาะ แต่ชาวเมืองโรเซโตก็นำมารับประทานกันตลอดทั้งปี เมื่อวุล์ฟให้นักโภชนาการวิเคราะห์นิสัยในการกินอาหารตามแบบฉบับของชาวเมืองโรเซโตแล้ว ก็พบว่าแคลอรีที่ชาวเมืองบริโภคเข้าไปมาจากไขมันมากถึง 41 เปอร์เซ็นต์ ผู้คนเหล่านี้ไม่ได้ตื่นแต่เช้าตรู่ขึ้นมาเล่นโยคะหรือวิ่งอย่างกระฉับกระเฉงเป็นระยะทาง 6 ไมล์ ชาวเมืองโรเซโตในรัฐเพนซิลเวเนียสูบบุหรี่อย่างหนักและมีหลายคนที่กำลังเผชิญกับโรคอ้วนอีกด้วย

ถ้าไม่ใช่อาหารและการออกกำลังกาย แล้วพันธุกรรมล่ะ ชาวเมืองโรเซโตล้วนสืบเชื้อสายมาจากบรรพบุรุษในอิตาลี วุล์ฟจึงคิดต่อไปว่าเป็นไปได้ไหมที่พวกเขาอาจได้รับมรดกทางพันธุกรรมเป็นความแข็งแรงที่ปกป้องพวกเขาจากโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ ดังนั้นเขาจึงตามรอยญาติๆ ของชาวเมืองโรเซโตที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อื่นๆ ของสหรัฐอเมริกา เพื่อดูว่าพวกเขามีสุขภาพแข็งแรงเหมือนกับพวกญาติๆ ในเพนซิลเวเนียหรือไม่ ผลปรากฏว่าไม่ใช่

จากนั้นเขาก็หันไปให้ความสนใจกับพื้นที่บริเวณที่ชาวเมืองโรเซโตอาศัยอยู่ เป็นไปได้หรือไม่ว่า การอาศัยบริเวณตีนเขาทางตะวันออกของรัฐเพนซิลเวเนียอาจส่งผลดีต่อสุขภาพของพวกเขา เมืองสองเมืองที่อยู่ใกล้โรเซโตมากที่สุดคือ แบนเกอร์ ซึ่งตั้งอยู่ตรงเนินเขาเช่นกัน และนาซาเรธ ซึ่งอยู่ห่างออกไปไม่กี่ไมล์ ทั้งสองเมืองนี้มีขนาดพอๆ กับโรเซโต และมีประชากรเป็นผู้อพยพชาวยุโรปที่ขยันขันแข็งเหมือนกัน วุล์ฟได้เข้าไปตรวจสอบประวัติการรักษาพยาบาลของทั้งสองเมือง และพบว่าอัตราการเสียชีวิตด้วยโรคหัวใจของผู้ชายที่มีอายุมากกว่า 65 ปีในเมืองนาซาเรธและแบนเกอร์นั้น สูงกว่าเมืองโรเซโตถึงสามเท่า ข้อสันนิษฐานนี้จึงเจอทางตันเหมือนกัน

สิ่งที่วุล์ฟเริ่มตระหนักได้คือ ความลับของเมืองโรเซโตไม่ใช่อาหาร การออกกำลังกาย ฟันรุกรรม หรือทำเลที่ตั้ง แต่อยู่ที่เมืองโรเซโตเอง ขณะที่บรูห์นและวุล์ฟเดินไปรอบๆ เมือง พวกเขา ก็ค้นพบสาเหตุจนได้ พวกเขาสังเกตเห็นวิธีที่ชาวเมืองโรเซโตเยี่ยมเยียนซึ่งกันและกัน หยุดักทหาย พุดคุยกันเป็นภาษาอิตาลีตามท้องถนน และทำอาหารให้กันและกันกิน ในสวนหลังบ้านของตัวเอง พวกเขาได้เรียนรู้เกี่ยวกับครอบครัวขยาย ซึ่งเป็นรากฐานของโครงสร้างทางสังคมของเมืองแห่งนี้ พวกเขาได้เห็น หลายครอบครัวมีสมาชิกสามรุ่นอาศัยอยู่ภายใต้หลังคาเดียวกัน และได้เห็นว่าคุณปู่คุณตาได้รับความเคารพยำเกรงจากคนในครอบครัวมากแค่ไหน พวกเขายกขบวนกันไปโบสถ์อาร์ว เลดี ออฟ เมาร์ท คาร์เมล และสังเกตเห็น ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันและความสงบนิ่งของคนในโบสถ์ พวกเขา นับจำนวนองค์ระภาคประชาชนได้ถึง 22 แห่งในเมืองที่มีประชากรไม่ถึง 2,000 คน พวกเขาสังเกตเห็นหลักความเสมอภาคที่ยึดถือปฏิบัติกันภายใน ชุมชน ซึ่งโน้มหน้าคนรวยไม่ให้คุยโวโอ้อวดถึงความสำเร็จของตน และ ช่วยให้คนที่ยังไม่ประสบความสำเร็จปิดบังความล้มเหลวของตัวเองได้

ด้วยการนำวัฒนธรรมจากทางตอนใต้ของอิตาลีมาปลูกฝังไว้บริเวณ เทือกเขาทางตะวันออกของรัฐเพนซิลเวเนีย ชาวเมืองโรเซโตได้วางรากฐาน ทางสังคมที่เป็นเกราะป้องกันตนเองจากแรงกดดันของโลกสมัยใหม่ได้ ชาวเมืองโรเซโตมีสุขภาพแข็งแรงเพราะถิ่นฐานที่พวกเขาจากมา และ เพราะโลกที่พวกเขาสร้างขึ้นสำหรับตัวเองในเมืองเล็กๆ บนเทือกเขา

“ผมยังจำตอนที่ไปถึงเมืองโรเซโตครั้งแรกได้ คุณจะเห็นมืออาหาร สำหรับครอบครัวที่มีสมาชิกสามรุ่นอยู่ด้วยกัน มีขนมปังจำนวนมาก คุณจะเห็นผู้คนเดินเตร็ดเตร่ไปตามท้องถนน หรือไม่ก็นั่งพุดคุยกันอยู่ ตรงชานบ้าน คุณจะเห็นโรงงานผลิตเสื้อสตรีที่พวกผู้หญิงไปทำงานกัน

ในตอนกลางวัน ขณะที่พวกผู้ชายไปทำงานกันในเหมืองหินกาบ” บรูห์นกล่าว “นี่เป็นเรื่องที่มหัศจรรย์มาก”

เมื่อบรูห์นและวูล์ฟนำเสนอผลการค้นพบของพวกเขาต่อวงการสาธารณสุขเป็นครั้งแรก คุณคงจินตนาการได้ว่าพวกเขาต้องเผชิญกับความเคลือบแคลงสงสัยมากแค่ไหน ทั้งสองไปเข้าร่วมในการประชุมที่คนอื่นนำเสนอข้อมูลยาวเป็นหางว่าวอัดแน่นอยู่ในแผนภูมิอันซับซ้อน และอ้างอิงถึงยีนชนิดนั้นชนิดนี้ที่มีผลต่อกระบวนการทางสรีรวิทยา แต่พวกเขาสองคนกลับพูดถึงประโยชน์อันลึกลับและน่าพิศวงของการหยุดพักทักทายพูดคุยกันบนท้องถนน และการมีสมาชิกครอบครัวถึงสามรุ่นอยู่ใต้หลังคาเดียวกัน กระแสความเชื่อในยุคนั้นคือ การมีอายุยืนยาวนั้นขึ้นอยู่กับสิ่งที่เราเป็น (ยีนของเรา) และการตัดสินใจเลือกของเรา (เราเลือกกินอาหารอะไร เราเลือกออกกำลังกายมากแค่ไหน รวมทั้งขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของระบบสาธารณสุขที่เราเข้ารับการรักษาพยาบาล) แต่ไม่มีใครเคยคิดถึงสุขภาพในแง่ของการอยู่ร่วมกันเป็นชุมชนมาก่อนเลย

วูล์ฟและบรูห์นต้องโน้มน้าวให้วงการสาธารณสุขมองปัญหาสุขภาพและโรคหัวใจในมุมที่ต่างออกไปจากเดิมอย่างสิ้นเชิง กล่าวคือ พวกเขาต้องทำให้เพื่อนร่วมวิชาชีพตระหนักว่า พวกเขาจะไม่สามารถเข้าใจได้ว่าทำไมคนคนหนึ่งถึงมีสุขภาพแข็งแรง ถ้าพวกเขาเอาแต่มองที่การตัดสินใจเลือกหรือการกระทำส่วนตัวของแต่ละบุคคลเพียงลำพังอย่างเดียว ตรงกันข้าม พวกเขาต้องรู้จักมองให้ทะลุกรอบของปัจเจกชน พวกเขาต้องเข้าใจวัฒนธรรมที่เขาอาศัยอยู่ ต้องดูว่าเพื่อนและครอบครัวของเขาเป็นใคร และต้องวิเคราะห์ด้วยว่าครอบครัวของเขามาจากที่ไหน พวกเขาต้องเข้าใจแนวคิดที่ว่า ค่านิยมของโลกที่เขาอาศัยอยู่และค่านิยมของผู้คนที่รายล้อมรอบตัวเขา จะส่งผลกระทบต่ออย่างลึกซึ้งต่อตัวตนที่แท้จริงของเรา

ในหนังสือเล่มนี้ ผมต้องการทำให้เราเข้าใจในเรื่องความสำเร็จ
ด้วยวิธีการแบบเดียวกับที่วูล์ฟทำให้เราเข้าใจในเรื่องสุขภาพ

SAMPLE

Part One

Opportunity

โอกาส

SAMPLE

SAMPLE

บทที่หนึ่ง

ปรากฏการณ์แมทริว

“ด้วยว่าผู้ใดมีอยู่แล้ว จะเพิ่มเติมให้คนผู้นั้นจนมีเหลือเพื่อ
แต่ผู้ที่ไม่มียังนั้น จะต้องถูกแย่งชิงไปแม้ว่าเขามีอยู่เพียงเท่านั้น”

— USSWII แมทริว 25:29

1.

ในวันที่อากาศอบอุ่นวันหนึ่งในช่วงฤดูใบไม้ผลิเดือนพฤษภาคมปี 2007 ทีมเมดิซีน แอสท์ ไทเกอร์ส และทีมแวนคูเวอร์ ไจแอนต์ส ลงแข่งฮอกกี้น้ำแข็งนัดชิงชนะเลิศถ้วยเมมโมเรียลคัพในเมืองแวนคูเวอร์ รัฐบริติช-โคลัมเบีย ประเทศแคนาดา ทั้งไทเกอร์สและไจแอนต์สถือเป็นสุดยอดทีมในลีกฮอกกี้น้ำแข็งของแคนาดา ซึ่งได้รับการยกย่องว่าเป็นลีกเยาวชนที่ดีที่สุดในโลก เด็กหนุ่มเหล่านี้จะเป็นซูเปอร์สตาร์ของวงการฮอกกี้น้ำแข็งในอนาคต พวกเขาอายุสิบเจ็ด สิบแปด และสิบเก้าปี โดยที่แต่ละคนเริ่มสวมรองเท้าสเก็ตและหวดลูกยางตั้งแต่เริ่มหัดเดินเตาะเตาะเลยทีเดียว

การแข่งขันนัดสำคัญนี้ถูกถ่ายทอดสดทางสถานีโทรทัศน์ไปทั่วประเทศ นอกจากนี้ยังมีการแขวนป้ายเมมโมเรียลคัพจากเสาไฟบนท้องถนนใจกลางเมืองแวนคูเวอร์ สนามแข่งขันอัดแน่นไปด้วยผู้ชม

มีการปฐมแดงยาวเหยียดไปถึงพินันท์แข็ง จากนั้นโฆษกก็แนะนำบุคคล กิตติมศักดิ์สองท่าน ท่านแรกคือ กอร์ดอน แคมป์เบลล์ มุขมนตรีประจำ รัฐบริติชโคลัมเบีย และกอร์ดี้ ไฮว นักกีฬาฮอกกี้ระดับตำนาน ซึ่งเดินตาม ออกมาท่ามกลางเสียงปรบมือดังสนั่น “ท่านสุภาพบุรุษและสุภาพสตรีครับ” โฆษกประกาศเสียงดัง “มิสเตอร์ฮอกกี้ครับ!”

ตลอดเวลา 60 นาทีต่อมา ทั้งสองทีมเล่นฮอกกี้กันอย่างทุ่มเทและ ดุดัน โดยแวนคูเวอร์เป็นฝ่ายทำคะแนนนำไปก่อนหลังจากเริ่มต้นช่วงที่สอง ได้ไม่นาน เมื่อมาริโอ บลิซแนค สามารถแย่งลูกมาได้และได้กลับแบบ จับพลัง แต่เมดิซีน แอส ก็ตามตีเสมอได้ในปลายช่วงที่สอง เมื่อดาวซัลโว ประจำทีมอย่างดาร์เรน เฮล์ม ยิงลูกพุ่งราวจรวดผ่านตัวไทสัน เซกส์สมิธ ผู้รักษาประตูของแวนคูเวอร์เข้าประตูไป จากนั้นแวนคูเวอร์ก็ทิ้งห่างออกไป อีกครั้งในช่วงที่สาม ซึ่งถือเป็นประตูตัดสินของเกม และแล้วเมื่อเมดิซีน แอส พยายามคืนเฮือกสุดท้ายด้วยการเปลี่ยนตัวผู้รักษาประตูออก แวนคูเวอร์ ก็ยิงประตูที่สามได้สำเร็จ

หลังจบการแข่งขัน บรรดาผู้เล่นและครอบครัวของพวกเขา รวมถึง ผู้สื่อข่าวกีฬาจากทั่วประเทศก็หลังไหลเข้าไปในห้องแต่งตัวของทีมผู้ชนะ ในห้องเต็มไปด้วยควีนซิการ์ กลิ่นแชมเปญ และกลิ่นชุดแข่งฮอกกี้ไซกเหงื่อ บนกำแพงมีป้ายข้อความเขียนด้วยมือว่า “สู้ไม่ถอย” ส่วนดอน เฮย์ ผู้ฝึกสอนของทีมไจแอนต์สยีนร้องให้อยู่กลางห้อง “ผมภูมิใจในตัวเด็กหนุ่ม พวกนี้มาก” เขาบอก “มองไปรอบๆ ห้องแต่งตัวสิครับ ไม่มีใครเลยที่ไม่ได้ ทุ่มเทอย่างเต็มที่”

กีฬาฮอกกี้ในแคนาดาใช้ระบบตัดสินกันที่ความสามารถของแต่ละคน เด็กชายชาวแคนาดาหลายพันคนเริ่มเล่นกีฬาชนิดนี้ในระดับ “เริ่มต้น” ก่อนที่จะเข้าเรียนชั้นอนุบาลด้วยซ้ำ นับตั้งแต่จุดนั้นจะมีการแข่งขันสำหรับ ทุกระดับอายุ และในแต่ละระดับนั้น ผู้เล่นจะถูกคัดเลือก จัดกลุ่ม และ

ประเมิน คนที่มีความสามารถมากที่สุดจะถูกแยกออกมาและเตรียมตัวสำหรับระดับต่อไป พอเข้าสู่ช่วงวัยรุ่นตอนกลาง ผู้เล่นที่ดีที่สุดจะถูกเลือกเข้าสู่ลีกชั้นนำที่เรียกว่า เมเจอร์ จูเนียร์ เอ. ซึ่งถือเป็นยอดพีระมิด และถ้าทีมในเมเจอร์ จูเนียร์ เอ. ของคุณได้เข้าแข่งขันชิงถ้วยเมมโมเรียลคัพแล้วละก็ นั่นหมายความว่า คุณอยู่บนจุดสุดยอดของยอดพีระมิดอีกที

นี่เป็นวิธีที่วงการกีฬาส่วนใหญ่ใช้คัดเลือกซูเปอร์สตาร์ในอนาคต เป็นแนวทางที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในวงการฟุตบอลทั้งในยุโรปและอเมริกาใต้ รวมถึงเป็นแนวทางในการคัดเลือกนักกีฬาโอลิมปิกด้วย ซึ่งไม่แตกต่างจากวิธีที่วงการดนตรีคลาสสิกใช้เลือกศิลปินเอกในอนาคต วิธีที่วงการบัลเลต์ใช้เลือกนักเต้นบัลเลต์หญิงในอนาคต หรือวิธีที่สถาบันการศึกษาชั้นนำใช้เลือกนักวิทยาศาสตร์และผู้รอบรู้ในอนาคตด้วย

คุณไม่สามารถทุ่มเงินเพื่อไต่เต้าเข้าสู่เมเจอร์ จูเนียร์ เอ. ได้ ไม่สำคัญว่าพ่อหรือแม่ของคุณจะเป็นใคร ปู่ของคุณจะเป็นใคร หรือครอบครัวของคุณประกอบธุรกิจอะไรก็ตาม แต่มันยังไม่สำคัญว่าคุณจะอาศัยอยู่ตรงหัวมุมถนนของเมืองไกลปืนเที่ยงที่อยู่ ในจังหวัดเหนือสุดของแคนาดาหรือไม่ ถ้าคุณสามารถ เครือชายอันกว้างขวางของบรรดาแมวมองและนักปั้นมือทองในวงการฮอกกี้จะหาคุณจนพบ และถ้าคุณพร้อมทุ่มเทเพื่อพัฒนาความสามารถดังกล่าวให้ดียิ่งขึ้น ระบบก็จะให้รางวัลคุณเอง ความสำเร็จในกีฬาฮอกกี้นั้นขึ้นอยู่กับคุณค่าของตัวเอง และทั้งสองคำนี้ก็มี ความสำคัญมาก โดยคำว่า “ของตัวเอง” หมายถึงผู้เล่นถูกตัดสินใจจากผลงานของตัวเอง ไม่ใช่ของใครอื่น ส่วนคำว่า “คุณค่า” หมายถึงการตัดสินจะอยู่บนพื้นฐานความสามารถของพวกเขา หากว่าการตัดสินจากข้อเท็จจริงอื่นๆ ตามอำเภอใจ

หรือว่าใช้กันแน่...

2.

นี่เป็นหนังสือเกี่ยวกับตัวแปลกแยก...เกี่ยวกับชายหญิงผู้ทำสิ่งต่างๆ ผิดแปลกไปจากคนธรรมดา ในแต่ละบทของหนังสือเล่มนี้ ผมจะแนะนำให้คุณรู้จักกับตัวแปลกแยกในหลากหลายรูปแบบ ตั้งแต่บุคคลผู้มีความสามารถระดับอัจฉริยะ นักธุรกิจระดับอภิมหาเศรษฐี นักร้องชื่อดัง ไปจนถึงโปรแกรมเมอร์ที่เขียนซอฟต์แวร์ เรากำลังจะเปิดเผยความลับของทนายความฝีมือฉกาจผู้ประสบความสำเร็จสูงสุดในวิชาชีพ เราจะวิเคราะห์ว่าอะไรเป็นปัจจัยที่แบ่งแยกนักบินที่เก่งที่สุดออกจากนักบินที่ทำให้เครื่องบินตก และเราจะพยายามหาคำตอบว่าทำไมคนเอเชียถึงเก่งคณิตศาสตร์มากนัก

ในการศึกษาชีวิตของผู้คนที่ประสบความสำเร็จอย่างน่าทึ่งในหมู่พวกเรา ไม่ว่าพวกเขาเหล่านั้นจะเป็นผู้มั่งคั่งชั้นสูง ผู้เปี่ยมด้วยพรสวรรค์ หรือผู้มีพลังขับเคลื่อนอย่างเต็มเปี่ยมก็ตาม ผมขอเน้นย้ำว่า ที่ผ่านมานั้นวิธีที่เราทำความเข้าใจในเรื่องความสำเร็จนั้นคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงไปอย่างมาก

เมื่อพูดถึงบรรดาคนที่ประสบความสำเร็จแล้ว อะไรคือคำถามที่เรา มักจะถามกันอยู่เสมอ เราอยากรู้ว่าพวกเขามีลักษณะอย่างไร นั่นคือพวกเขามีบุคลิกแบบใด ฉลาดแค่ไหน มีวิถีชีวิตอย่างไร หรือมีพรสวรรค์พิเศษอะไรติดตัวมาแต่กำเนิดบ้าง และเราก็สันนิษฐานกันว่า คุณลักษณะส่วนตัวเหล่านั้นจะอธิบายว่าพวกเขาก้าวขึ้นสู่จุดสูงสุดได้อย่างไร

ในหนังสืออัตชีวประวัติที่ตีพิมพ์ออกมาทุกปีของบรรดามหาเศรษฐี นักธุรกิจ นักร้องชื่อดัง และซูเปอร์สตาร์ในหลากหลายวงการ คำว่าเรื่องมักเป็นไปได้ในทิศทางเดียวกันเสมอ นั่นคือ วิชาบุรุษของเราเติบโตขึ้นมาท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่ไม่มีอะไรโดดเด่นเหนือคนอื่น ความอดทน

และพรสวรรค์ทำให้เขาต่อสู้อันฝ่าจนได้ก้าวสู่ความยิ่งใหญ่ ในพระคัมภีร์ไบเบิลนั้น โยเซฟถูกพี่ชายเลือกไปขายเป็นทาส จากนั้นเขาก็ก้าวขึ้นไปเป็นมือขวาของฟาโรห์ด้วยความยอดเยี่ยมและเฉียบแหลมของตัวเอง ส่วนในนิยายขายดีสมัยศตวรรษที่ 19 ของไฮราติโอ อัลเกอร์ นั้น เด็กหนุ่มผู้เกิดในครอบครัวที่ยากจนกลายเป็นคนรวยได้ด้วยความกล้าหาญบวกกับความคิดสร้างสรรค์ “ผมคิดว่าโดยรวมแล้วมันเป็นข้อเสียเปรียบมากกว่า” นั่นเป็นคำพูดของเจบ บุษ เกี่ยวกับผลกระทบที่มีต่ออาชีพทางธุรกิจของตัวเอง จากการที่เขาเป็นลูกชายของประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา เป็นน้องชายประธานาธิบดีอีกคนของสหรัฐอเมริกา และเป็นหลานชายของวุฒิสมาชิกและนายธนาคารผู้มั่งคั่งในวอลล์สตรีต สมัยที่เขาลงสมัครรับเลือกตั้งในตำแหน่งผู้ว่าการรัฐฟลอริดา นั้น เขาต้องประกาศตัวซ้ำแล้วซ้ำเล่าว่าเขาเป็น “ชายผู้ประสบความสำเร็จด้วยลำแข้งของตัวเอง” นี่เป็นเครื่องชี้วัดได้อย่างชัดเจนว่า มนุษย์เราเชื่อมากแค่ไหนในความสำเร็จเป็นผลมาจากความพยายามของแต่ละบุคคล... จนแทบไม่มีใครใส่ใจในคำจำกัดความที่แท้จริงของคำว่า “ความสำเร็จ” เลย

“เงยหน้าขึ้นมาสักครับ” โรเบิร์ต วินธรอป กล่าวกับฝูงชนเมื่อหลายปีที่แล้วที่งานเปิดอนุสาวรีย์ของเบนจามิน แฟรงคลิน วีรบุรุษผู้นำสหรัฐอเมริกาไปสู่เอกราช “แล้วมองดูภาพของชายผู้ก้าวขึ้นมาจากความว่างเปล่า ผู้ไม่เคยเป็นหนี้บุญคุณบรรพบุรุษหรือระบบอุปถัมภ์ ผู้ไม่เคยได้รับประโยชน์จากระบบการศึกษาขั้นต้นซึ่งยังไม่เปิดกว้างต่อตัวท่าน ผู้รับจ้างทำงานที่ต่ำต้อยที่สุดในช่วงแรกของชีวิตลูกจ้าง แต่กระนั้นท่านก็เป็นผู้ดำรงชีวิตอยู่เพื่อยืนเบื้องหน้ากษัตริย์ และสิ้นลมหายใจโดยทิ้งชื่อเสียงที่โลกจะไม่มีวันลืม”

ในหนังสือเล่มนี้ ผมต้องการโน้มน้าวให้คุณเชื่อว่า คำอธิบายเกี่ยวกับความสำเร็จในทำนองดังกล่าวนั้นไม่ถูกต้อง คนเราไม่ได้ก้าวขึ้นมา